

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA PRÍRODNÝCH VIED

REKREAČNÝ POTENCIÁL OBCE TOPOĽČIANKY

BAKALÁRSKA PRÁCA

2012

Martin Izsóff

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

FAKULTA PRÍRODNÝCH VIED

REKREAČNÝ POTENCIÁL OBCE TOPOĽČIANKY

BAKALÁRSKA PRÁCA

Študijný program: Environmentalistika

Školiace pracovisko: Katedra ekológie a environmentalistiky

Školiteľ: Doc. RNDr. František Petrovič, PhD.

Nitra, 2012

Martin Izsóff

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA PRÍRODNÝCH VIED

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Martin Izsóff

Študijný program: environmentalistika (Jednoodborové štúdium, bakalársky I. st., denná forma)

Študijný odbor: 4.3.1 ochrana a využívanie krajiny

Typ záverečnej práce: Bakalárska práca

Jazyk práce: slovenský

Meno a priezvisko školiteľa: Doc. RNDr. František Petrovič, PhD.

Názov: Rekreačný potenciál obce Topoľčianky

Anotácia:

Využitie krajiny je konkrétny prejav ľudskej aktivity v priestore a čase, ktorý pritom v sebe zhromažďuje určitý historický, hospodársky, sociálny a kultúrny potenciál a predstavuje prienik medzi prírodnými danosťami územia, technickými možnosťami a poznatkami človeka. Cieľom práce je zhodnotiť súčasný stav a možnosti využívania krajinného potenciálu zo zameraním na rekreáciu Obce Topoľčianky. Práca bude obsahovať aj návrh nových činností pre využitie rekreačného potenciálu krajiny skúmaného územia.

Školiteľ: doc. RNDr. František Petrovič, PhD.

Oponent: Mgr. Martin Cintula

Katedra: KEE - Katedra ekológie a environmentalistiky

Vedúci katedry: prof. RNDr. Juraj Hreško, PhD.

Dátum zadania: 28.10.2010

Dátum schválenia: 30.10.2010

prof. RNDr. Juraj Hreško, PhD.

Vedúci/a katedry

Čestné prehlásenie

Prehlasujem, že bakalársku prácu som vypracoval samostatne, pod odborným vedením konzultanta bakalárskej práce s využitím uvedenej literatúry.

Vo Vrábľoch, dňa 10.04. 2012

.....

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcel pod'akovať môjmu školiteľovi za ochotu a cenné rady pri vypracovávaní bakalárskej práce a taktiež všetkým, ktorý mi poskytli informácie potrebné pre vypracovanie tejto práce.

ABSTRAKT

Izsóff, Martin: Rekreačný potenciál obce Topoľčianky.[Bakalárska práca]. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre. Fakulta prírodných vied. Školiteľ: doc. RNDr. František Petrovič, PhD. Stupeň odbornej kvalifikácie: Bakalár environmentalistiky. Nitra: FPV, 2012. 51 strán.

Moja bakalárska práca sa zaoberá Rekreačným potenciálom obce Topoľčianky. Najskôr rozoberám prírodné podmienky, ktoré sú dôležité z hľadiska zaujímavosti obce, najmä ako lákadlo pre rekreatantov. Ďalej opisujem socio-ekonomické pomery v obci a v skratke aj dlhú históriu Topoľčianok, s ktorou súvisia aj pamiatky v obci. V ďalšej časti opisujem jednotlivé pozoruhodnosti, či už kultúrne, cirkevné alebo prírodné a udalosti konajúce sa v obci. Rozoberám aj možnosti ubytovania v obci a taktiež aj stravovanie. Vo swot analýze navrhujem možné príležitosti, návrhy pre zvýšenie turizmu a rovnako upozorňujem na ohrozenia v obci. Nezabúdam ani na opis silných a slabých stránok k.ú. Topoľčianok. V záverečnej časti práce je pozornosť upriamená na hodnotenie rekreačného potenciálu obce.

Kľúčové slová: Rekreačný potenciál. Obec Topoľčianky. Tribeč. Kaštieľ Topoľčianky. Národný žrebčín.

ABSTRACT

Izsóff, Martin: Recreational potential of the village Topoľčianky.[Bachelor's thesis]. University Constantine the Philosopher in Nitra. Faculty of Natural Sciences. Adviser: doc.RNDr. František Petrovič, PhD. Level of professional qualification: Bachelor of environmental. Nitra: FPV, 2012. 51 pages.

My bachelor's thesis deals with recreation potential of the village Topoľčianky. At first, I analyzed the natural conditions which are important because of interests of village, especially as a lure for visitors. I continue by describing the socio-economic situation in the village, and in brief I describe the long history of Topoľčianky with which they are linked to sites in the village. In the next part I describe the various sights, whether cultural, religious, or natural, and events that are taking place in the village. I analyze the possibilities of accommodation in the village and also catering. In the SWOT analysis I offer the potential opportunities and the suggestions for increasing tourism and also I call attention to the dangers in the village. I do not forget to describe the strengths and weaknesses of the cadastral of Topoľčianky. In the final part of this work the attention has been given to the evaluation of the recreational potential in the village.

Key words: Recreational potential. The village Topoľčianky. Tribeč. Manorhouse Topoľčianky. National stud farm.

OBSAH

0 ÚVOD A CIEĽ PRÁCE.....	9
1 METODIKA PRÁCE.....	10
2 VYMEDZENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA.....	12
3 CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÝCH POMEROV.....	13
3.1 Geologické pomery.....	13
3.2 Geomorfologické pomery.....	13
3.3 Klimatické pomery.....	14
3.4 Hydrologické pomery.....	15
3.5 Pedologické pomery.....	16
3.6 Rastlinstvo.....	16
3.7 Živočíšstvo.....	17
4 CHARAKTERISTIKA SOCIOEKONOMICKÝCH POMEROV.....	19
5 HISTÓRIA OBCE TOPOLČIANKY.....	22
6 POZORUHODNOSTI.....	24
6.1 Národný žrebčín Topolčianky.....	24
6.2 Pamiatky.....	32
6.3 Udalosti.....	36
6.4 Cyklotrasy.....	37
6.5 Vinárske závody.....	38
7 UBYTOVANIE A STRAVOVANIE.....	41
8 SWOT ANALÝZA.....	47
ZÁVER.....	49
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	50

0 ÚVOD A CIEĽ PRÁCE

Pod pojmom rekreačný potenciál krajiny si možno predstaviť schopnosť využitia súboru prírodných a socioekonomických prvkov v krajine, ktorými sa dá pozdvihnúť turizmus na danom mieste, so širokým dopadom na okolie (zisk financií, nárast pracovných miest, väčšia starostlivosť o prostredie...).

Tému mojej bakalárskej práce Rekreačný potenciál obce Topoľčianky som si vybral z dôvodu, že v Topoľčiankach som sa ocitol už viackrát ako návštevník a vždy ma na nich fascinovalo niečo nové.

Cieľom mojej práce je zhodnotenie rekreačného potenciálu (reálneho aj teoretického) v obci Topoľčianky.

Na začiatku sa zameriavam na opis prírodných abiotických i biotických pomerov a taktiež socio-ekonomických. Neskôr predstavujem najväčšie zaujímavosti v obci z hľadiska kultúrno-spoločenských a športových podujatí, historických pamiatok a taktiež prírodných dominánt. Vo swot analýze uvádzam aj návrh nových možných lákadiel pre pozdvihnutie návštevnosti.

Na záver zhodnocujem celkový rekreačný potenciál v obci, pričom nezabúdam ani na opis silných a slabých stránok Topoľčianok.

1 METODIKA PRÁCE

Po viacnásobnom zvážení som sa rozhodol vypracovať bakalársku prácu na tému Rekreačný potenciál obce Topoľčianky.

Ako prvé som navštívil internet, kde som si vyhľadal, či vôbec existujú nejaké publikácie ohľadom Topoľčianok a následne som zašiel do knižníc v Topoľčiankach a vo Vrábľoch, odkiaľ som získal väčšinu potrebnej literatúry. V Topoľčianskej knižnici my zamestnankyne poskytli množstvo cenných informácií o kultúrnych podujatiach v obci a taktiež aj časopisy a mapu, ktorá my výrazne pomohla v orientácii.

Počas leta 2011 som uskutočnil aj terénny výskum, v ktorom som sa zameral na spoznávanie obce a fotodokumentáciu.

Pri vypracovávaní prírodných podmienok obce som navštívil obecný úrad v Topoľčiankach, kde som ale nič nezistil. Následne som zašiel do drevoskladu, kde ma odporučili na pána Jozefa Šaba z OZ Topoľčianky, s ktorým som sa viac krát stretol a poskytol mi množstvo cenných informácií najmä k rastlinstvu a živočíšstvu ale aj k iným prírodným podmienkam. Oboznámil ma aj s ubytovacím zariadením Poľovnícky zámok. Poskytol mi údaje o návštevnosti, kapacitu ubytovania, počet izieb,... Informácie ohľadom zrážok a teploty mi poskytol dôchodca pán Matúš Šabík, ktorý tieto údaje v obci meria už viac ako tridsať rokov.

Neskôr som pokračoval v zbere údajov v jednotlivých ubytovacích zariadeniach, kde mi správcovia poskytli údaje o vybavenosti, ubytovaní a službách ktoré poskytujú. Počty prenocovaní mi všetky zariadenia neposkytli, resp. poskytli mi len obsadenosť v percentách. Vzhľadom k tomu, že väčšina zariadení má aj internetovú stránku, niektoré údaje sa mi podarilo získať na internete.

Taktiež som navštívil aj vinárske závody, kde mi poskytli približnú návštevnosť podujatí, ktoré usporadúvajú.

Navštívil som aj faru, kde som sa informoval na Mariánsku púť. Pán farár mi vysvetlil kto, kde a kedy ju založil a kedy sa koná. Poskytol mi aj údaje o návštevnosti a že každý rok ju navštevuje čoraz viac ľudí.

V zimnom období som navštívil budovu centrálnej evidencie koní, kde my pani Martausová s kolegyňou poskytli informácie ohľadom turistickej sezóny za rok 2008 a 2009. Taktiež ma oboznámili so súčasnou situáciou v žrebčine. Vysvetlili mi aj v čom

spočívajú jednotlivé jazdecké disciplíny a umožnili mi prehliadku múzea aj mimo turistickej sezóny.

Na opis pamiatok v obci som využíval získanú literatúru, internetové zdroje a noviny.

Obecný úrad som navštívil ešte viac krát, kde sa mi podarilo získať niektoré údaje, ktoré som použil pri opise selektívnych predpokladoch cestovného ruchu (počet obyvateľov, hustota, vek, vzdelanie,...).

Mapu vymedzenia katastrálneho územia obce Topoľčianky som vypracoval v programe Quantum Gis 1.5.0.

Všetky informácie, ktoré sa mi podarilo zistiť som spracoval do jednotlivých kapitol. V závere som zhodnotil rekreačný potenciál obce Topoľčianky.

2 VYMEDZENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA

Obec Topoľčianky sa nachádza 48° 25' severnej zemepisnej šírky a 18° 24' východnej zemepisnej dĺžky na západnom Slovensku v okrese Zlaté Moravce, ktorý patrí do Nitrianskeho kraja. Územie patrí do Hrušovsko-Beňadického regiónu. Rozloha katastrálneho územia obce Topoľčianky je 26,32 km². Rozprestiera sa medzi dvoma pohoriami a to Tríbečom zo severozápadu a Pohronským Inovcom z východu, pričom z južnej strany lemuje okraj severu Podunajskej nížiny. Obec leží v nadmorskej výške od 194 až do 566,3 m.n.m, pričom stred obce je v nadmorskej výške 220 metrov (Hudík,2010).

Hranice k.ú. Topoľčianok susedia s obcami Žikava, Host'ovce, Machulince, Hostie, Skýcov (všetky okres Zlaté Moravce), Veľký Klíž (okres Partizánske) a s mestom Zlaté Moravce.

Obr. 1

Zdroj: Eurosense, 2003

3 Charakteristika prírodných pomerov

3.1 Geologické pomery

Reliéf kraja vytvárali a modelovali rozsiahle vonkajšie sily v geologických dobách, ktoré sa merali desiatkami a stovkami miliónov rokov. Geologické sily zovreli nížinný výbeh Žitavskej tabule do celku jadrovo kryštalického pohoria Tríbeč a andezitového Pohronského Inovca ako do kamenných čelustí (Čepček,1983).

Pred tridsiatimi miliónmi rokov v treťohorách s mohutným kryštalickým pohorím Tríbečom kontrastovalo Sarmatsko-panónske more. Vo vodnom zrkadle tohto dávno zaniknutého mora sa na západnej strane odrážali holé a sivé skaly dnešných tríbečských hôr s 829 metrov vysokým Tríbečom a na východnej strane v dĺžke 20 kilometrov a šírke 12 kilometrov dnešného Pohronského Inovca s 901 metrov vysokým Inovcom žeravé sopky do výšky šľahali obrovskými ohnivými jazykmi a v súmraku oblakov sopečného dymu neustále padal do Panónskeho mora sopečný popol. Koncom neogénu v dôsledku zdvíhu karpatskej horskej sústavy z týchto miest navždy odtieklo Panónske more a vlialo sa do Čierneho mora. Po ňom zostali v zemi už len morské mušle, ulity a skamenelé morské živočíchy (Čepček,1983).

Jadro Tríbečského pohoria je tvorené kryštalickými bridlicami a žulou. Žulové jadro je najviac megantiklinálne vyzdvihnuté vo Veľkom Tríbeči, ako aj v iných vyvýšeninách tohto pohoria (Rakovský,1969).

Pohronský Inovec je mladé treťohorné pohorie sopečného pôvodu. Skladá sa prevažne z andezitov rozličného petrografického zloženia, ako aj z andezitových tufov. Nájdeme tu aj vápence a pieskovce (Rakovský,1969).

Žitavská tabuľa je súčasťou Podunajskej nížiny. Vytvárajú ju prevažne neogénne štrky a piesky pokryté sprašovou hlinou (Šabo,2011).

3.2 Geomorfologické pomery

Celé územie Slovenskej republiky z hľadiska geomorfologického patrí do Alpsko-Himalájskej sústavy a zároveň do Karpatskej horskej sústavy. Obec Topoľčianky sa rozprestiera na Žitavskej tabule v Hornom Požitaví, ktoré tvoria tri väčšie jednotky : Tríbečské pohorie, Pohronský Inovec a Podunajská nížina. Všetky tri povrchové tvary sú výslednicou spoločného pôsobenia endogénnych a exogénnych atmosférických síl,

zloženia a stavby zemskej kôry, v menšej miere aj výsledkom činností organizmov i človeka (Rakovský,1969).

Tribeč je jedným z pohorí Západných Karpát. Počas štvrtohôr pred 1,8 miliónmi rokov sa celkový vzhľad Tribeča postupne menil do dnešnej podoby(Rosinová,Košťál,Jahn,2005).

Na tvárnosti Tribečského pohoria mali vplyv druhohorné(triasové a jurské) horniny, hlavne kremenec a vápenec. V tomto pohorí môžeme hovoriť o krasovom reliéfe (Rakovský, 1969).

Najvyšší vrch pohoria Tribeč je Veľký Tribeč s nadmorskou výškou 829 m.n.m. Patrí pod CHKO Ponitrie. Tribeč a Pohronský Inovec oddeľuje od seba údolie rieky Žitavy.

Pohronský Inovec je po stránke morfolologickej typom reliéfu povrchového vulkanizmu. Primárne tvary tohto andezitového masívu boli kužeľovité stratovulkány čiže vrstevné sopky, v ktorých sa striedali sypké vrstvy výmetov s tekutými vrstvami lávových výlevov, ktoré utvorili okolo stratovulkánov aj ploché pokrovy rozmanitej veľkosti. Ako tieto prvotné tvary vyzerali nevieme, pretože boli zničené deštrukciou už koncom neogénu. Dnes má vyšší ústredný masívny chrbát, dosť plochý, a sieť rásoch na obvode, oddelených údoliami, do ktorých tu a tam vyčnievajú andezitové bašty a skalné steny (Rakovský,1969).

Podunajská nížina vbieha v podobe zálivu medzi Tribeč a Pohronský Inovec (Rakovský, 1969).

3.3 Klimatické pomery

Klimatické pomery v Topoľčiankach určuje nadmorská výška, sklon okolitých pohorí na juh, rozsiahle lesy, expozícia voči Slnku a zemepisná šírka.

Celá skúmaná lokalita patrí do teplej, mierne suchej oblasti s celkovým počtom letných dní nad 50. Najchladnejším mesiacom je január, v ktorom sa priemerná mesačná teplota pohybuje v rozpätí -1 až -3 °C. Najteplejším mesiacom je júl, s priemernou mesačnou teplotou 20 °C (Čerman,2007).

Priemerná ročná teplota vzduchu je 9,3 °C(jar 9,3°C, leto 18°C, jeseň 9,3°C, zima -0,7°C). V tejto oblasti je priemerný ročný úhrn zrážok okolo 650 mm. Najbohatší na zrážky býva mesiac jún, najchudobnejší február. Vďaka polohe na úpätí hôr sú klimatické podmienky Topoľčianok mimoriadne priaznivé najmä pre pestovanie ušľachtilých odrôd

hrozna, ale aj pre botanické zvláštnosti porastov z južnejších krajín (Vodrážka,Rakovský,1971).

Tabuľka č.1

Rok	Priemer úhrnu zrážok v mm
2011	491,1
2010	971,0
2009	628,8
2008	567,6
2007	657,3
2006	599,5
2005	710,4
2004	608,9
2003	467,4
2002	737,9
2001	632,8
2000	595,2

Tabuľka č.2

Rok	Priemerná ročná teplota °C
2011	10,6
2010	10,0
2009	10,4
2008	11,5
2007	11,1
2006	10,0
2005	9,5
2004	10,3
2003	10,8
2002	11,1
2001	10,6
2000	10,3

Šabík

3.4 Hydrologické pomery

Obcou Topoľčianky celkovo pretekajú tri vodné toky: Leveš, Topoľnica a Hostiansky potok, inak nazývaný aj Zlatý potok alebo aj Zlatnianka, ktorý prijíma vodu zo spomenutých vodných tokov (Vodrážka,Rakovský,1971).

Hostiansky potok s dĺžkou 24,5 km pramení v Struhárovej pod Benátom a preteká okresmi Žarnovica a Zlaté Moravce. Pramení v pohorí Tribeč v nadmorskej výške okolo 520 m.n.m. Do rieky Žitavy sa vlieva na okraji Zlatých Moraviec, ktorá patrí do povodia Dunaja. Hostiansky potok je zároveň aj najväčším pravostranným prítokom rieky Žitava (<http://sk.wikipedia.org>).

Prítokom Hostianskeho potoka je potok Leveš, ktorý pramení pod Skýcovom a nad Topoľčiankami tvorí jeho ľavostranný prítok potok Topoľnica. Leveš sa vlieva do Hostianskeho potoka v Topoľčiankach pod parkúrovým kolbiskom národného žrebčína.

V katastrálnom území sa nachádza jedna vodná plocha- Veľký rybník o veľkosti približne 1 ha. Rybník prijíma vodu z potoku Topoľnica.

V parku sa nachádza aj viacero menších jazierok, ktoré sú periodicky napúšťané a vypúšťané.

3.5 Pedologické pomery

Pôda katastru obce Topoľčianky patrí prevažne do diluviálneho útvaru a najmä v poľnohospodárskej oblasti prevláda hlinito-ílo-piesočnaté zloženie pôdy. Hory majú piesočnato-hlinitú alebo hlinitú pôdu, miestami s kremeňom a žulou (Vodrážka, Rakovský, 1971).

Čo sa týka pôdných typov, z tých tu je najviac zastúpená hnedá lesná pôda, kambizem. Ďalej sa tu vyskytujú ilimerizované pôdy, rendziny, pararendziny, rankrové a glejové pôdy. Pôdy sú tu veľmi úrodné, pretože toto územie bolo v dávnych dobách zaplavené morom. Najkvalitnejšie pôdy sa nachádzajú v južnej časti katastrálneho územia.

3.6 Rastlinstvo

Z fytoľogického hľadiska patrí prevažná časť územia do oblasti západokarpatskej flóry, ktorá tvorí prechod medzi panónskou teplomilnou vegetáciou a vegetáciou vysokých Karpát. Katastrálne územie Topoľčianok má celkovú výmeru 2633 ha. Z tejto plochy zaberajú lesy 1536 ha, čo v percentuálnom vyjadrení znamená lesnatosť 63,5 % územia. Zo 63,5% tvoria dubové a dubovo-hrabové lesy 58% a bukové lesy 5,5 %. Ostatné plochy katastrálneho územia zaberajú polia, zastavané plochy, záhrady a vinohrady (Šabo, 2011).

Keďže dané územie patrí do zóny listnatých lesov, dominantným vegetačným stupňom je stupeň dubový, ktorý tvorí až 91% celej lesnatosti. Bukový vegetačný stupeň tvorí 9%. Čo sa týka rozmanitosti flóry, Topoľčianky sú druhovo veľmi pestré vďaka chránenému areálu Topoľčiansky park s rozlohou 10,33 ha, ktorý vznikol v 19. storočí. Postupným vývojom parku a vystriedaním viacerých známych, či už slovenských alebo zahraničných záhradníkov sa počet rastlín neustále zvyšoval a stále zvyšuje. V roku 1965 rástlo v Topoľčiankach 280 rozličných druhov, odrôd a foriem (Steinhübel, 1990). Dnes sa v ňom vyskytuje vyše 300 taxónov, pričom vek niektorých stromov presahuje 150 rokov.

K najvýznamnejším stromom v parku patrí tuja obrovská (*Thuja gigantoides*), jedľa Nordmannova (*Abies nordmanniana*), moruša biela pendula (*Morus alba pendula*), cyprušteľ nutkanský (*Chamaecyparis nootkatensis*), paulovnia plstnatá (*Paulownia tomentosa*), jedľa Veitchova (*Abies veitchii*), smrek obyčajný (*Picea abies*).

pendula), smrek pichľavý (*Picea pungens*), duglaska tisolistá (*Pseudotsuga menziesii*) a tisovec dvojradový (*Taxodium distichum*) (Kunský, Šabo, Mičovský, 2007).

Najviac rastlinných druhov v parku pochádza z čeľade javorovité (*Aceraceae*). Patrí sem napríklad javor mliečny (*Acer platanoides*), javor okrúhlolistý (*Acer circinatum*), javor poľný (*Acer campestre*), javorovec jaseňolistý (*Acer negundo*) a mnohé ďalšie.

Okrem cennej javorovej kolekcie tu rastie aj dlhý rad cudzokrajných ihličnanov, najmä rozmanitých smrekov, cypruštekov, jedlí, tují, borievok, ozdobné formy tisov, céder atlaský, niekoľko druhov kalín, jaseňov a dráčov (Steinhübel, 1990).

Hospodársky význam z hľadiska ťažby a spracovania dreva má dub letný (*Quercus robur*) a buk lesný (*Fagus sylvatica*).

Vyskytujú sa tu aj chránené rastliny ako ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), jazýčkovec východný (*Himantoglossum caprinum*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*).

3.7 Živočíšstvo

Zastúpenie živočíšstva v Topoľčiankach je pomerne pestré, pretože patrí do zóny listnatých lesov. Vyskytuje sa tu viacero významných a chránených živočíchov. V lesoch sa vyskytujú šelmy, ktoré zvyknú daným územím prechádzať, ako napríklad medveď hnedý (*Ursus arctos*) alebo rys ostrovid (*Lynx lynx*). Z typických živočíchov sú to líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), mačka divá (*Felis silvestris*), kuna skalná (*Martes foina*) a kuna lesná (*Martes martes*).

Vysoký podiel zastúpenia má raticová zver chovaná vo zverniciach, ktorá patrí pod LESY SR, š.p.. Slúži najmä pre poľovné účely, ale aj na výmenu jednotlivých druhov s inými zverniciami, aby sa tak zabezpečilo zachovanie genofondu. Medzi chovanú zver patrí srnec lesný (*Capreolus capreolus*), muflón lesný (*Ovis musimon*), jeleň európsky (*Cervus elaphus*) a sviňa divá (*Sus scrofa*). V lesoch a v zámockom parku sa často stretáme s vevericou stromovou (*Sciurus vulgaris*).

V riekach sa môžeme stretnúť so známejšími rybami a to pstruhom potočným (*Salmo trutta fario*), jalcom maloústym (*Leuciscus leuciscus*), kaprom obyčajným (*Cyprinus carpio*) a s lieňom obyčajným (*Tinca tinca*).

S riekami a zároveň aj s lesoch sa spája aj výskyt mnohých obojživelníkov. Najčastejšie sú to ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), skokan zelený (*Rana esculenta*), skokan hnedý (*Rana temporaria*). Z plazov veľmi rozšírená jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), jašterica zelená (*Lacerta viridis*), jašterica múrová (*Podarcis muralis*), užovka

obyčajná (*Natrix natrix*) a užovka stromová (*Zamenis longissimus*), ktorá je našim najdlhším hadom. Z týchto hadov ani jeden nie je jedovatý.

Z vtáctva sú to vrabec domový (*Passer domesticus*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), žlna zelená (*Picus viridis*), dudok chochlatý (*Upupa epops*).

Hmyz je zastúpený v hojnom počte. Zo vzácných a zároveň aj chránených druhov sem patria roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), fúzač alpský (*Rosalia alpina*) a fúzač veľký (*Cerambyx cerdo*) (www.lesy.sk).

Ďalej nosorožtek obyčajný (*Oryctes nasicornis*), modlivka zelená (*Mantis religiosa*) iba zriedkavo, sršeň obyčajný (*Vespa crabro*), najväčšia spoločensky žijúca osa. Z motýľov najväčší stredoeurópsky motýľ okáň hruškový (*Saturnia pyri*), bábôčka pávooká (*Inachis io*) a perlovec striebropásavý (*Argynnis paphia*).

4 Charakteristika socioekonomických pomerov

V obci Topolčianky v roku 1869 žilo 1332 obyvateľov. Odvtedy sa tento stav viac ako zdvojnásobil a ku 1.1.2012 žilo 2824 obyvateľov, z toho 51,3% tvorili ženy a 48,7% predstavovali muži. Hustota osídlenia je 107 obyv./km², čo je veľmi blízko k celoslovenskému priemeru 110 obyv./km². Podľa vekového zloženia obyvateľstva rozdeľujeme ľudí v obci do troch vekových skupín:

1. Predproduktívny vek (0-14)- 12,28 %
2. Produktívny vek (15-64)- 71,36 %
3. Poproduktívny vek (65 a viac)- 16,36 %

Počet obyvateľov v obci sa za posledné roky veľmi nemenil. Z tabuľky č.3 vyplýva, že za posledných 11 rokov sa do Topolčianok prisťahovalo viac ľudí ako vystťahovalo.

Tabuľka č. 3

Rok	Počet prisťahovaných	Počet vystťahovaných
2011	53	32
2010	47	49
2009	30	32
2008	28	37
2007	35	37
2006	49	32
2005	23	28
2004	51	33
2003	22	38
2002	36	30
2001	36	35
2000	41	30

Využitie pôdy v k.ú. obci Topolčianky vyjadruje tabuľka č. ÚHDP.

Tabuľka č. 4

	Druh pozemku	Výmera parciel v ha
1	Orná pôda	6,5474
2	Vinice	0,42833
3	Záhrady	0,73118
4	Ovocné sady	0,03742
5	TTP	1,28228
6	Lesné pozemky	15,3696
7	Vodné plochy	0,18503
8	Zastavané plochy	1,14941
9	Ostatné plochy	0,59619
	Spolu	26,32684

Vzdelanie v obci je zabezpečené dvoma materskými a jednou základnou školou. Zdravotná starostlivosť je na veľmi dobrej úrovni, keďže tu pôsobia štyri ambulancie- pediatrická, pre dospelých, zubná a gynekologická. Ponuku práce v obci sprostredkúva viacero obchodov, firiem a štátnych podnikov. K najväčším zamestnávateľom patria:

-LESY SR, š.p.

-Národný žrebčín Topoľčianky, š.p.

-Global Progress- šampiňonáreň Topoľčianky sa rozprestiera na ploche približne 80 000 m² s produkciou viac ako 2000 t šampiňónov ročne. V súčasnosti je táto spoločnosť najväčším výrobcom šampiňónov v strednej Európe.

-Vinárske závody Topoľčianky, s.r.o.

Obcou prechádza cesta II. triedy č.511 v smere od Zlatých Moraviec na Skýcov a cesta III. triedy. Dopravu do okolitých obcí a do okresného mesta zabezpečuje SAD. V obci sa nachádza aj železnica, ktorá končí v drevosklade, avšak v súčasnosti slúži už len ako nákladná doprava pre drevo.

V Topoľčiankach boli v roku 2011 dokončené viaceré projekty, na ktoré obec získala peňažné prostriedky z európskeho fondu regionálneho rozvoja:

-rekonštrukcia materskej školy

-rekonštrukcia základnej školy

-stavebná úprava hasičského domu

-revitalizácia centrálnej časti obce Topoľčianky

Tieto financie zásadne poslúžili na skrášlenie obce. Zároveň je obec aj plne plynofikovaná a elektrifikovaná. V súčasnosti je v procese schvaľovania kanalizácia a II.etapa revitalizácie centrálnej časti, konkrétne vybudovanie nového námestia.

Vybavenosť obce:

Pošta- 1

Obecný úrad- 1

Kultúrny dom- 1

Knižnica- 1

Materská škola- 2

Základná škola- 1

Kostol- 1

Pohrebná služba- 1

Ambulancia- 4

Telocvičňa- 1

Stravovacie zariadenie- 5

Pohostinstvo- 2

Cukráreň-1

Lekáreň- 1

Potraviny- 5

Zelovoc-2

Rozličný tovar- 11

Športové ihrisko- 2

Športová hala- 1

5 História obce Topoľčianky

Traduje sa, že názov obce vznikol tak, že Pánboh dal jednému zo svojich anjelov úlohu, aby rozosial semená topoľov po svete. Keď letel nad týmto územím, tak sa niekam tento nezbedník zapozeral a všetky zvyšné semená sa mu vysypali zo zástery na jedno miesto. So strachom sa vrátil k Pánu bohu, ale ten bol milostivý a povedal nech sa už toľko netrápi a keď sa už tak stalo, tak nech sa to miesto volá Topoľčianky (Hudík,2010).

Podľa niektorých ostatných zdrojov sa zase prirovnáva vznik názvu obce od potoka Topoľnica, alebo aj podľa Júliusa Topoľčianskeho.

Prví obyvatelia územia dnešných Topoľčianok sem prišli pred 30 000 rokmi pred Kristom v dobe kamennej. Neskôr v období mladšej doby kamennej sem prichádzajú prví roľníci. Postupom času sa tu vystriedali všetky doby vrátane doby železnej, o čom svedčia aj archeologické nálezy.

Prvá písomná zmienka o obci Topoľčianky pochádza z roku 1293 n.l. pod názvom Topolchen Parvum. Za zakladateľa Topoľčianok sa považuje comes Haslav z rodu Topoľčianskych, ktorý toto územie dostal za pomoc kráľovi Belovi IV. v boji proti tatárom. Neskôr sa stali majetkom Matúša Čáka Trenčianskeho. Avšak ten raboval cirkevnú pokladnicu a nitriansky arcibiskup ho preklial a ten následne zutekal. Po tomto sa stali Topoľčianky opäť majetkom Haslava. Po jeho smrti zdedili majetok synovia Ondrej a Július. Neskôr sa majetok stále len rozkrádal, presúval z jedného majiteľa na druhého a chátral. V roku 1575 dal nový majiteľ Ján Topoľčiansky zvaný Turkobijec vybudovať pevnosť so štyrmi baštami a nádvorím. Na jednej strane bol oddaný vojak, ale na druhej zvykol aj lupiť a bol nemilosrdný. Dal postaviť aj pranier, ktorý sa dnes nachádza pred obecným úradom. Po jeho smrti dostali Topoľčianky jeho syn s dcérou, avšak ani jeden z nich nemal potomkov a v roku 1614 rod Topoľčianskych vymrel. V tom istom roku nastupuje rod Rákociovcov, ktorým Topoľčianky patrili skoro 100 rokov. Ladislav Rákoci prestaval Topoľčiansku pevnosť na obranný gotický zámok a na žiadosť svojej manželky Alžbety vybuďoval zámockú kaplnku. Mali dcéru Alžbetu, ktorá sa vysala za Adama Erdödiho. Alžbeta je známejšia pod menom Topoľčiansky biela pani, pretože po polroku Adam zomrel a ona nosila biele šaty, pretože v tých časoch bola biela smútočnou farbou. Alžbeta sa zaslúžila o vznik bratstva sv. Škapuliara. Rod Erdödiovcov aj Rákociovcov vymrel Alžbetinou smrťou v roku 1707. V roku 1742 získali Topoľčianske panstvo Keglevičovci. Karol Keglevič zveľadľoval Topoľčianske panstvo. Dal postaviť aj kostol,

ktorý ešte dodnes slúži. Po ňom vo zveľadovaní pokračuje jeho syn Ján, ktorý dokončil zámok, postavil školu a začal s rekonštrukciou parku. V roku 1890 získal celý Topoľčiansky majetok arciknieža Karol Ľudovít von Habsburg, ktorý ho daroval svojmu synovi Jozefovi. Ten Topoľčianky zveľadil. Dal vybudovať železnicu, veľkú zvernicu, založil prvé potravinárske družstvo, poskupoval okolité lesy, vystaval jazdiareň a aj poľovnícky zámok. Po vypuknutí 1 sv. vojny sa panstva zdal a emigroval do USA. V roku 1921 začal svoju činnosť žrebčín. O dva roky neskôr sa zámok stal letným sídlom prezidenta Masaryka. Počas 2 sv. vojny mala byť obec vypálená, ale našťastie ju oslobodila ruská a rumunská armáda. Od konca vojny si obyvatelia Topoľčianok žijú konečne slobodným životom (Hudík,2010).

6 POZORUHODNOSTI

6.1 Národný žrebčín Topoľčianky

Foto 1 Budova jazdiarne, 2011

Už pri vstupe do Topoľčianok v smere od Zlatých Moraviec sa návštevníkom naskytuje pohľad na sochy dvoch bielych vysokých koní, ktoré predstavujú symbol žrebčína. Národný žrebčín v Topoľčiankach vznikol rozhodnutím Ministerstva poľnohospodárstva ČSR 15. Októbra 1921 pod názvom Štátny žrebčín Topoľčianky. Od tohto obdobia mal spolu už šesť rôznych názvov, až pokým došiel k dnešnému, ktorý mu prislúcha od 1. Marca 1993. Zmenou názvu na Národný žrebčín sa upevnilo postavenie žrebčína v rámci Slovenska. V súčasnosti je jediným štátnym podnikom svojho druhu a vďaka zákonu č. 595/2006 Z.z. o neprivatizovateľnosti štátnym ostane aj naďalej. Žrebčín vznikol pre potrebu zachovania koní na Slovensku. Jeho hlavným poslaním je produkcia teplokrvných plemien koní: anglický plnokrvník, arab, hucul, lipican, nónius a slovenský teplokrvník. V roku 1963 sa začal venovať aj k chovu športových koní, jazdeniu, rôznym súťažiam a vzdelávaniu odborníkov v hipológii. Žrebčín v súčasnosti predstavuje národné centrum chovu koní na Slovensku. Zároveň je aj jedným z mála žrebčínov v Európe, ktorý sa súčasne venuje chovu až šiestich čistokrvných plemien koní. Žrebčín je aj aktívnym členom všetkých slovenských a medzinárodných chovateľských

organizácií. Súčasne zodpovedá aj za udržanie a zabezpečenie rezerv arabských, huculských a lipicanských koní. V chove koní sa veľmi darí aj vďaka podmienkam, ktoré sú v Topoľčiankach a v ich okolí. Svedčí o tom aj fakt, že od vzniku žrebčína sa v roku 2011 narodilo už 8083 žriebä. Ročne sa narodí okolo 100 žriebät a zhruba toľko isto sa aj predá.

Okrem koní sa žrebčín venuje aj chovu hovädzieho dobytku v celkovom počte 300 kusov a zároveň aj vinohradníctvu, ktoré ročne vyprodukuje približne 20 tisíc litrov kvalitného vína. Žrebčín obhospodaruje plochy v celkovej výmere 950 ha, z čoho 21ha tvoria vinice, 10 ha záhrady a sady, 295 ha trvalé trávne porasty, 8 ha zastavané plochy a výbehy a 617 ha tvorí orná pôda (www.nztopolcianky.sk).

Národný žrebčín tvorí viacero budov a chovateľských stredísk. Patrí k nim:

CHS Košiar- zariadenie slúži na odchov mladých huculských koní. Nachádzajú sa tu aj huculské kobyle a plemenné huculské žrebce.

CHS Rybník- je to najvyššie položené miesto pre chov koní nachádzajúce sa vo výške 450 m.n.m. V tomto objekte je chov zameraný na arabské kone.

CHS Breziny- toto chovné stredisko slúži na chov, odchov, a výcvik žrebčov všetkých plemien, ktoré chovajú. Tvorí výcvikové stredisko záprahového športu. Hlavná úloha spočíva v príprave záprahových koňov pre komerčné a športové účely.

CHS Krásny majer- slúži na chov slovenského teplokrvníka.

CHS Hostie- daný objekt sa venuje chovu lipicanských a huculských koní, avšak prevahu majú lipicany.

IRC- Insemináčno reprodukčné centrum- ktorého hlavným cieľom je využitie genetického potenciálu koní a tým zvýšiť ich kvalitu a kvantitu .

Jazdiareň- tvorí dominantu žrebčína. Vznikla v roku 1910. Slúži najmä ako výcvikové centrum a športová maštal' pre kone. Nachádza sa v nej 60 koní. Patrí k najviac navštevovaným budovám žrebčína. Jazdiareň slúži predovšetkým na menšie podujatia a najviac je navštevovaná žiakmi základných škôl v rámci školských výletov, potom rodinami s malými deťmi a cestovnými kanceláriami. Každoročne sa v nej 1. Mája koná otvorenie turistickej sezóny Národného žrebčína a zároveň aj Topoľčianok.

Otvorenie turistickej sezóny spestruje kultúrny program, množstvo športových podujatí a prezentácia žrebčína na jeho pôde.

Zahraničných turistov priťahujú najmä aukcie koní, na ktorých si môžu vybrať budúceho šampióna dostihov a iných pretekov.

Ďalej sa tu uskutočňuje deň otvorených dverí a v decembri zimný deň otvorených dverí, ktorý je čoraz populárnejší a pre najmenších návštevníkov každoročne 6. Decembra je pripravený Mikuláš.

Tabuľka č.5 DOD

Rok	2008	2009
Návštevnosť	>10 000	>12 000

31. októbra nastáva ukončenie turistickej sezóny a turisti si tak musia pol roka počkať na znovu navštívenie koní a svojich obľúbených podujatí.

Tabuľka č.6 Návštevníci jazdiarne

Rok	2008	2009
Návštevnosť	6726	8455

V jazdiarni sa uskutočňuje aj Slovenský voltížny pohár.

-SVP- Slovenský voltížny pohár-

Voltíž je akrobatické a gymnastické cvičenie, ktoré vykonáva voltížér- súťažiaci na cválajúcom koni, ktorý sa pohybuje v kruhu. Cvičenie sa delí na povinnú alebo voľnú zostavu. Súťaží sa v troch kategóriách:

-jednotlivec

-dvojica

-skupina- pozostáva zo šiestich voltížérov a jedného náhranika.

Tabuľka č.7

Rok	2008	2009
Návštevnosť	976	517

Dostihová dráha- bola otvorená v roku 1981 pri príležitosti 60. výročia založenia žrebčína. Dĺžka dráhy závisí od jednotlivých disciplín. Dráhu tvoria tri otvorené a jedná krytá tribúna s celkovou kapacitou 1980 miest. Slúži na usporadúvanie športových podujatí:

-Majstrovstvá SR v drezúre –

Drezúra je veľmi zaujímavá jazdecká disciplína, pri ktorej kôň spolu s jazdcom predvádzajú cviky v stanovenom poradí v drezúrnom obdĺžniku o rozmeroch 20x40 m alebo 20x60 m v absolútnom súlade. Cieľom drezúry je, aby kôň pôsobil absolútnym dojmom, že všetko čo sa od neho vyžaduje robí sám bez väčšej námahy jazdca. Drezúra sa niekedy označuje aj ako kónsky balet, pretože kôň je uvoľnený a cvičí bez väčšej námahy.

Tabuľka č.8

Rok	2008	2009
Návštevnosť	1467	2029

-Drezúrny pohár NŽ Topoľčianky-

Tabuľka č.9

Rok	2008	2009
Návštevnosť	628	840

-Vytrvalostné preteky-

Vo vytrvalostných pretekoch sa hodnotí vytrvalosť a rýchlosť koňa. Patrí medzi najnáročnejšie disciplíny. Jazdí sa väčšinou v prírode. Počas celej súťaže sa na stanovených zastávkach vykonávajú veterinárne prehliadky koní, aby sa tak zamedzilo uštvaniu koňa. Tep koňa musí v priebehu 30 minút klesnúť na 64 tepov za minútu. Pokiaľ nie, kôň je spolu so svojim jazdcom diskvalifikovaný. Behajú sa rôzne dĺžky trate. Na národnej úrovni je to viac ako 140 km.

Tabuľka č.10

Rok	2008	2009
Návštevnosť	398	103

- Majstrovstvá SR v dvojjáprahoch-

Predstavujú vrchol záprahového športu. Okrem dvojjáprahov sa jazdí aj jednojáprah a štvorjáprah. Záprahy sa jazdia tri dni, počas ktorých sa preverí kontrola záprahu, drezúra

koňa, rýchlosť a vytrvalosť. Zapriahnuté kone ťahajú jazdca na koči, pričom prekonávajú jednotlivé prekážky, za ktoré získavajú body. Výsledok závisí aj od dosiahnutého času.

Tabuľka č.11

Rok	2008	2009
Návštevnosť	2478	3012

-Finále pohára ZCHKS-parkúr-

Parkúr, alebo inak povedané skoky, skokové jazdectvo, predstavujú disciplínu, pri ktorej kôň spolu s jazdcom prekonávajú dráhu so štrnástimi prekážkami v stanovenom poradí v ohradenom priestore- kolbisku. Cieľom súťažiacich je zaskákať bezchybnú jazdu v čo najkratšom čase bez trestných bodov.

Tabuľka č.12

Rok	2008	2009
Návštevnosť	1958	803

-Majstrovstvá SR v skoku- AEGON CUP- parkúr-

Tabuľka č.13

Rok	2008	2009
Návštevnosť	1949	2023

-Dostihy-

Predstavujú šport, ktorý preveruje rýchlosť koňa v kluse alebo v cvale alebo aj schopnosť prekonávať prekážky. Podľa toho sa rozdeľujú na:

-Rovinové- sú veľmi rýchle. Kone pretekajú na jednej dráhe a najrýchlejší kôň sa stáva víťazom.

-Klusácke- predstavujú tip dostihov, pri ktorých je zakázaný cval a povolený je len klus.

-Prekážkové- na dráhe sa nachádzajú rôzne prekážky, ktoré kone musia prekonať.

Dostihy sú jednou z najatraktívnejších športových disciplín, ktorú Národný žrebčín Topoľčianky ponúka. Uskutočňujú sa štyrikrát do roka.

Tabuľka č.14

Rok	2008	2009
Počet návštevníkov	Cca 8000	Cca 8000

-Military-

Je to jazdecká disciplína pozostávajúca z troch súťažných disciplín- drezúra, terén a parkúr, ktorá sa odohráva v priebehu troch dní. V posledných rokoch sa už v Topoľčiankach nejazdí.

-Hubertova jazda-

Hubert bol princom, ktorý veľmi rád poľoval. Raz pri poľovačke sa mu zjavil Pán a povedal mu aby namiesto zveri začal hľadať jeho. Hubert sa vrátil v pokore domov a začal si vážiť zvieratá a prírodu. Prijal kresťanstvo a neskôr sa stal biskupom. Po smrti ho vyhlásili za svätého. Je patrónom poľovníkov a jazdcov. Preto sa Hubertova jazda uskutočňuje na jeho počesť (Hudík,2010).

Hubertova jazda predstavuje vyvrcholenie a zároveň aj ukončenie jazdeckej, chovateľskej a turistickej sezóny. Koná sa každoročne už od založenia žrebčína vždy v tretiu októbrovú sobotu. Po slávnostnom otvorení pri nástupe všetkých zúčastnených prečíta master- vedúci jazdcov regule jazdy zo sedla svojho koňa. Potom nasledujú všetci jazdci a koče s hosťami na hrad Hrušov, kde po krátkom občerstvení sa vracajú do Topoľčianok a po odznení fanfár začína hon. Cestou musia prekonať viacero prekážok a skokov. Jazdci hľadajú ukrytý líščí chvost, ktorý býva zavesený na strome alebo zahrabaný v listí v parku. Niekedy ma líščí chvost na rukáve najskúsenejší jazdec a ostatní jazdci pod vedením mastera sa ho snažia získať. Kto nájde alebo uchmatne chvost, stáva sa víťazom Hubertovej jazdy. Na večernom súde sú jazdci potrestaný za previnenia sa voči regulám a masterovi a platia výkupné, ktoré má väčšinou podobu vína. Hubertova jazda sa usporadúva len pre pozvaných domácich a zahraničných hostí, zamestnancov žrebčína, sponzorov, ministrov a prezidenta SR, takže bežný občan sa jej nemôže zúčastniť. Ročne sa jej zúčastní okolo 200 jazdcov, viac než desať kočov, dokopy spolu 200-250 ľudí . Avšak existuje možnosť zaplatiť si ju celú súkromne, čo využívajú väčšie firmy pretože je finančne nákladná. Napríklad v roku 2008 bola jedna oficiálna a štyri súkromné Hubertove jazdy.

Hipologické múzeum

Hipologické múzeum podáva jeho návštevníkom historický pohľad na tradície chovu koní na Slovensku, na úspechy, ktoré dosiahol Národný žrebčín v chove koní, v jazde, v športových podujatiach a rôzne iné zaujímavosti spojené so životom týchto zvierat.

Múzeum bolo zriadené v roku 1989 najmä vďaka pánovi prof. Ing. Vladimírovi Hučkovi, Csc. Je jediným múzeom svojho druhu na Slovensku. Pri vstupe do múzea sa návštevníkom naskytuje pohľad na tabulu s menami všetkých slovenských a československých prezidentov, ktorí múzeum navštívili. Na jednotlivých stenách sú fotografie zachytávajúce budovy, kone a osobnosti žrebčína, ktoré sa najviac zaslúžili o športové úspechy a rozmach tunajšieho chovu koní. Vo vitrínach sú medaile, diplomy a poháre získané na športových podujatiach.

V osobitnej kóji sú obrazy, fotografie a vavrínový veniec s modrou stuhou, ktorými v roku 1988 v pražskej Veľkej Chuchli dekorovali skvelú ryšku Arvu. V ďalšej vitríne je dres, v ktorom v roku 1955 na Veľkej pardubickej zvíťazil Jozef Čajda s polokrvným žrebcom Furiosom XIV, ale aj fotografie dokumentujúce toto – pre slovenský turf- historické prvenstvo (Gressner, Hučko, 1996).

V múzeu je znázornený aj pohľad na rastlinnú a živočíšnu výrobu, ktorá bola súčasťou hospodárskej činnosti žrebčína.

Hipologické múzeum sa rozprestiera v štyroch pavilónoch:

- Pavilón kočov- nachádza sa v ňom množstvo kočov rôzneho zamerania ako napr.: vozy, sane, kočiare, bričky, pohrebný voz,...
- Pavilón konských postrojov- sú v ňom rôzne sedlá a konské postroje.
- Pavilón športovej histórie- obsahuje ocenenia zo športových podujatí.
- Pavilón dielni- obsahuje 3 dielne a to kováčsku, sedlársku, kolársku a príbytok chovateľa koní. Každá z dielni zachytáva pohľad na nástroje, ktoré sa v minulosti používali.

Tabuľka č.15

Rok	2008	2009
Návštevnosť	794	945

Hipologické múzeum je najviac navštevované staršími ľuďmi, pre ktorých vytvára spomienky na to, ako sa žilo v období keď boli mladí. Mladší návštevníci, najmä deti uprednostňujú jazdiareň s koňmi.

Foto 2 Múzeum, 2011

Foto 3 Kováčska dielňa, 2011

Foto 4 Žriebä, 2011

Služby žrebčína:

Jazda kočom

Jazda kočom je možná len na objednávku. Tvoria ju dvojzáprah s maximálnym počtom päť osôb. Celková ponuka predstavuje päť možných variant využitia danej služby.

- jazda kočom v zámockom parku
- jazda kočom spojená s prehliadkou chovnej stanice Hostie s chovom lipicanských koní
- jazda kočom spojená s prehliadkou chovnej stanice Rybník a s chovom arabských koní
- jazda kočom a prehliadka Zubrej obory
- jazda kočom na hrad Hrušov, pri ktorej je možnosť objednania až troch kočov

Tabuľka č.16

Rok	2008	2009
Počet jász	18	21

Najpopulárnejšia je jazda v zámockom parku, ktorú využíva najmä mladé páry. Starší rekreatanti uprednostňujú návštevu hradu Hrušov.

Svadobný koč

Takúto službu vyžívajú najmä domáce, ale aj zahraničné páry, ktoré sa rozhodli zosobášiť sa v Topoľčiankach väčšinou v kaštieli, alebo občas aj mimo Topoľčianok.

Služba má štyri rôzne varianty:

- dvojzáprah v Topoľčiankach
- štvorzáprah v Topoľčiankach
- dvojzáprah mimo Topoľčianok
- štvorzáprah mimo Topoľčianok

Tabuľka č.17

Rok	2008	2009
Celkový počet jász	10	8

Národný žrebčín ponúka aj mnohé ďalšie služby, ako napr.:

- Jazda koňom pre pokročilých
- Klasická jazdecká škola s lipicanskými žrebcami v Národnom žrebčine, ale aj mimo žrebčína.
- Záprahové jazdenie

- Hubertove jazdy
- Odborné stredoškolské a vysokoškolské exkurzie
- Podnikové eventy
- Prehliadka chovateľských objektov s odborným výkladom
- Predaj suvenírov- za posledné roky zaznamenal predaj suvenírov obrovský nárast vďaka zavedeniu nepretržitej služby predaja suvenírov počas turistickej sezóny a vydávaniu nových publikácií o koňoch a žrebčine.

Tabuľka č.18

Rok	2008	2009
Tržba v eurách	995	4223

Novšie údaje za roky 2010 a 2011 mi neboli poskytnuté.

6.2 Pamiatky

Kaštieľ Topoľčianky

Foto 5 Kaštieľ Topoľčianky, 2011

Topoľčiansky kaštieľ označovaný aj ako veľký zámok bol postavený v 13. storočí ako hrad. Až neskôr po vystriedaní mnohých zámožných rodín bol prebudovaný na kaštieľ. V 19. stor. Keglevichovci nahradili južné krídlo kaštieľa novostavbou. Vznikla tak poschodová klasicistická budova so stredným rizalitom a kupolou. Miestnosti navzájom prepojili salónmi. Po roku 1890 sa stali majiteľmi kaštieľa Habsburgovci, ktorí si v ňom spravili letné sídlo. V roku 1918 sa zámok stal majetkom štátu a stal sa letným sídlom prezidentov až do roku 1950 (Križanová, Puškárová, 1990).

Exteriérom dominantou tohto klasicistického kaštieľa je zelená kupola pod ktorou sú štyri stĺpy. Kaštieľ má tvar štvorca, uprostred ktorého sa nachádza nádvorie s fontánou a zeleňou.

V interiéri sa nachádza hotel, zámocká kaplnka, knižnica a múzeum.

Múzeum je jednosezónne. Otvorené je od 2.5 do 30.9. V múzeu sa nachádzajú obrazy svetových umelcov, nábytkové zbierky, dobové portréty, staré hodiny, keramiky, zbrane, príborníky, pozlátený barokový nábytok, rôzne predmety po T.G.Masarykovi,... Údaje o návštevnosti múzea sa datujú len posledné tri roky.

Tabuľka č.19

Rok	Návštevnosť
2011	10665
2010	12971
2009	11773

Súčasťou muzeálnych zbierok je aj knižnica, ktorá obsahuje 7500 titulov a 14 330 zväzkov. Nachádzajú sa v nej aj inkunábuli ako napr. Kronika o trójske vojne. K najvýznamnejším knihám patrí Grammatica slavica od Antona Bernoláka, Kralická biblia z roku 1613 a Szent Biblia z roku 1590. Knižnica slúži na vedecké vedecké a výskumné účely (Hudík, 2010).

Zámocká kaplnka predstavuje významné pútnické miesto. Občas sa v nej konajú aj bohoslužby.

Národopisné múzeum

Národopisné múzeum v Topoľčiankach bolo otvorené 29. Augusta 1984 zásluhou manželov Lukáčovcov. Múzeum prezentuje prácu a spôsob života ľudí v priebehu

posledných 250-300 rokov. Základ zbierky tvoria nájdené predmety po predkoch (Naše Topoľčianky, 2011).

V múzeu sú vystavené exponáty spojené s históriou obce, ako kroje, úžitkové konopné výrobky, odev, kuchynské zariadenie, náčinie ale aj hudobné nástroje, ktoré sú kuriozitou múzea. V múzeu sa nachádzala aj izba revolučných tradícií, ktorá už avšak zanikala. Pri otvorení múzea v roku 1984 bol počet exponátov okolo 40, pričom sa neustále zvyšoval. V roku 2008 bolo v múzeu 354 exponátov. Ku dňu 31.12.2009 bol počet vystavených exponátov 381, a ku 31.12.2010 až 392. Všetky predmety v múzeu pochádzajú z darov občanov. Návštevnosť múzea nebola zaznamenávaná od roku 2004 do roku 2009. Do konca mája v roku 2004 navštívilo múzeum až 13 304 záujemcov. V tomto roku bol počet návštevníkov 325 a v roku 2010 stúpol veľmi slabo na 326. Dané múzeum nie je až tak vyhľadávané, pretože zahraniční ale aj slovenskí návštevníci Topoľčianok o ňom nevedia kvôli slabej reklame, ale aj preto, že múzeum nemá stálu otváraciu dobu. Otvorené býva väčšinou počas kultúrnych podujatí obce a športových súťažiach národného žrebčína. Vstupné je zatiaľ dobrovoľné, avšak v blízkej budúcnosti sa to má zmeniť.

Topoľčiansky park

V roku 1982 bol Topoľčiansky park vyhlásený za chránený areál so 4. stupňom ochrany. Na Slovensku patrí medzi najcennejšie a najväčšie dendrologické parky. Topoľčiansky park sa rozprestiera v severnej časti katastra na ploche 103 300 m². Vyskytuje sa v ňom viac ako 300 taxónov drevín. Park voľne prechádza do lesných porastov pohoria Tribeč (www.enviroportal.sk).

Parkom vedie náučný chodník, po ktorom návštevník objaví množstvo starých a cenných stromov. Niektoré majú takmer dvesto rokov. Súčasťou parku je aj Poľovnícky zámok, Topoľčiansky kaštieľ, jaskyňa, skleníky, starý mlyn, jazierka- jazierko pri kaplnke, labutie jazierko a zámocké kúpalisko. Nachádzajú sa v ňom aj viaceré mramorové sochy, ktoré v ňom boli umiestnené po sochárskom sympóziu v roku 2008.

Kostol svätej Kataríny

Kostol svätej Kataríny je v poradí už tretím kostolom v obci. Predošlé dva boli zničené. Tretí kostol dali postaviť bratia Keglevichovci v roku 1779. Projektoval ho

významný architekt Hefel, ktorý sa pýšil aj projektmi iných veľkých stavieb, ako napríklad primaciálnym palácom v Bratislave. Dnešný klasicisticko-barokový kostol sv. Kataríny sa nachádza na Vŕšku vedľa vinárskych závodov, z ktorého počuť tľkot piatich zvonov aj v susedných obciach. Kostol obklopuje cintorín. V kostole boli umiestnené štyri oltáre, pričom hlavný je zasvätený sv. Kataríne Alexandrijskej, patrónke študentov a učiteľov (Hudík,2010).

Kostol je zaradený do zoznamu NKP a zároveň je aj geodetickým bodom.

Sakrálne stavby a pomníky

Sochy, kaplnky a kríže sa v Topoľčiankach nachádzajú takmer všade. Kríže sú umiestnené pred každým vjazdom do obci, na uliciach, v záhradách... Súvisí to najmä s tým, že v Topoľčiankach sa počas storočí vystriedalo viac zámožnejších rodín, ktorý sa "pretekali" v ich stavbe, pretože v tej dobe bola väčšina šľachty veriaci a mysleli si že sa tak zavďačia bohu. Dodnes sa takýchto stavieb v obci nachádza cez 40.

1. Tri drevené kríže na kalvárii
2. Kríž pred kaplnkou svätej Anny
3. Kamenný kríž
4. Socha sedembolestnej Panny Márie
5. Budárov kríž
6. Kamenný Hruškov kríž
7. Kríž v Žikaveckej ulici
8. Habajov kríž
9. Kríž v pivári
10. Barónov kríž
11. Kríž umučenia nášho Pána
12. Socha najsvätejšej trojice (morový stĺp)
13. Socha sv. Jána Nepomuckého
14. Kaplnka sedembolestnej Panny Márie
15. Mariánska kaplnka pri rybníku v parku
16. Jaskyňa Panny Márie
17. Kaplnka Panny Márie Škapuliarskej
18. Kaplnka Panny Márie Lurdskej
19. Zámocká kaplnka

Z nesakrálnych objektov medzi najzaujímavejšie patria:

1. Trojičné súsošie- morová socha
2. Prancier- stĺp hanby
3. Pomník padlým vo vojne
4. Pomník popraveným partizánom

Foto 6 Kaplnka Panny Márie,2011

Foto 7 Morová socha,2011

Foto 8 Prancier,2011

V obci sa nachádza celkovo 35 nehnuteľných Národných kultúrnych pamiatok, pričom mnohé z týchto pamiatok tvoria najmä sakrálne stavby.

6.3 Udalosti

Mariánska púť

O vznik Mariánskej púte v Topoľčiankach sa najviac zaslúžila grófka Alžbeta Rákocziová-Erdödiová. Inšpiráciou jej bol výlet do svätej zeme. Založenie bratstva sv. Škapuliara jej odobril aj pápež Inocent XI, ktorý jej na znak vďaky poslal dar- obraz Panny Márie Škapuliarskej. Obraz bol vystavený v zámočkej kaplnke, avšak neskôr dostal nohy a odvtedy ho už nikto nevidel (Hudík,2010).

Púti v obci predchádza vždy dlhá príprava. Slávi sa druhú júlovú nedeľu, väčšinou 16.júla v kaplnke na kalvárii nad kostolom. Koná sa každoročne už od jej založenia a v roku 2012 nasleduje už 326. púť. Veriaci sa sem schádzajú z celého okolia a dokonca aj zahraniční pútnici, najmä maďari a poľiaci. V týchto dňoch sú Topoľčianky doslova preplnené ľuďmi, takže v hoteloch a v penziónoch dostávajú tiež poriadne zabrať. Súčasťou púte je aj Triduum pred púťou, teda trojdňová duchovná príprava. Spočíva v rozprávaní o rôznych náboženských témach. Pre mladých sa usporadúva karmelfest.

V centre obci sa zase koná púťový jarmok s predajom oblečenia, sladkostí a rôznych náboženských predmetov. Každoročne ju navštívi viac ako 10 000 návštevníkov.

Topoľčianske kultúrne leto

Topoľčianske kultúrne leto predstavuje kultúrno-spoločenskú akciu, ktorá sa každoročne od roku 2003 koná v priestoroch nádvorja Topoľčianskeho zámku. Prebieha počas dvoch letných mesiacov- júl a august každú nedeľu. Program spestruje vystúpenie domácich kapiel, ukážky historického šermu, ale aj ochotnícke divadlo a ľudové súbory. Počas tejto akcie je každoročne otvorené aj Národopisné múzeum, kde si návštevníci môžu pozrieť pamiatky pod odborným výkladom sprievodkyne. Návštevnosť kultúrneho leta kolíše každú nedeľu, čo závisí aj od programu v daný deň. Za celé leto ho navštívi približne 4500 až 5000 ľudí.

Jarmok

Jarmok má v obci Topoľčianky už dlhú históriu. Dňom 1. Februára 1659 dostávajú Topoľčianky právo konať jarmoky a v roku 1724 bolo toto právo rozšírené aj na trhy týždenné (Rakovský, Vodrážka, 1971).

Uskutočňovali sa tri do roka: na Tri krále, na deň sv. Jána Krstiteľa a na deň patrónky chrámu sv. Kataríny (Hudík, 2010).

Neskôr sa ročne konávalo 6 dobytčích a 6 výkladných jarmokov. V súčasnosti sa uskutočňuje jeden výkladný jarmok, ktorý zahŕňa tradičný predaj rôznych predmetov, odevov a sladkostí zo stánkov. V období Mariánskej púti sa uskutočňuje aj púťový jarmok, ktorý sa od klasického odlišuje množstvom tovaru cirkevnej tematiky. Výkladný jarmok navštívi okolo 10 000 ľudí, pretože sa koná 1. mája na deň otvorenia turistickej sezóny a púťový jarmok takisto toľko návštevníkov, keďže sa uskutočňuje v období Mariánskej púti.

6.4 Cyklotrasy

Požitavské cyklotrasy boli vybudované v roku 2005 vďaka mestu Zlaté Moravce a Klubu slovenských turistov. Tento projekt vznikol so zámerom spoznávania prírodných a kultúrnych krás Tribečského mikroregiónu, ktorý zahŕňa mesto Zlaté Moravce a 11 obcí

vrátane Topoľčianok. Postupne sa však plánujú zaviesť cyklotrasy pozdĺž celej rieky Žitavy. Celková dĺžka doteraz využívaných cyklotrás predstavuje 260,5 km. Cyklotrasy prechádzajú celkovo tromi krajmi, piatimi okresmi a 44 mestami a obcami. Na označenie trás sa dokopy použilo viac ako 600 značiek, smerovníkov a smeroviek, takže ľudia ktorí zvyknú zablúdiť sa môžu tešiť, pretože tu sa im to stať určite nemôže (www.zitava.sk).

Topoľčiankami prechádzajú celkovo tri cyklotrasy:

Trasa č.8- Zlaté Moravce – Žitavany – Topoľčianky – Hrad Hrušov – Skýcov

Trasa č.9- Topoľčianky – Žikava – Lovce – Zubria obora

Trasa č.11- Topoľčianky – Hostie – Jedľové Kostolany

Za pripomienku stojí aj trasa č.12 Machulince – Obycké lúky – Chata KST – Veľký Inovec na ktorú sa dá z Topoľčianok pripojiť na Machulince po 2 km cesty a zároveň touto istou cestou z Topoľčianok vedie aj modrá turistická trasa na najvyšší vrch Pohronského Inovca – Veľký Inovec (www.zitava.sk).

V Topoľčiankach končí aj Ponitrianska cyklomagistrála, ktorá začína v Komárne. Požitavské cyklotrasy pomohli prispieť k rozvoju turistiky v obci Topoľčianky a rovnako tak aj v iných obciach a mestách.

6.5 Vinárske závody

Prvá zmienka o viniciach v Topoľčiankach pochádza z roku 1723. V roku 1750 nastal za éry grófa Kegleviča rozvoj vinohradníctva, ktorý doviedol odborníkov z Dalmácie. Plocha grófových vinogradov predstavovala výmeru 115 ha. Neskôr v rokoch 1800 až 1830 nastalo zveľaďovanie ovocinárstva a vinohradníctva pod vedením Francúza Gagca. Po vzniku prvej Česko-slovenskej republiky už v roku 1920 tvorilo Topoľčianske víno súčasť prezidentovho stola a získalo si popularitu aj v českých vinárňach (Hudík,2010).

Prvé víno v Topoľčiankach pod značkou Château Topoľčianky bolo vyrobené v roku 1933 a v roku 1947 bolo prvýkrát vyvezené do U.S.A. Vinárske závody patrili žrebčínu, ale od roku 1993 sa stali súkromným závodom (www.vinotop.sk)

Vinárske závody sa zaoberajú výrobou a distribúciou vína na Slovensku a do zahraničných krajín. V súčasnosti vyprodukuje ročne viac ako 5 miliónov litrov vína. Obhospodarujú plochu o celkovej výmere 406,1 ha.

Château Topoľčianky sa pestuje v dvoch vinohradníckych oblastiach:

Tabuľka č.20

Vinohradnícka oblasť	Vinohradnícka obec	Celková výmera v ha
Nitrianska vinohradnícka oblasť	Veľké Zálužie	69
	Jelenec	35
	Ladice	41
	Host'ovce	17
	Topoľčianky	2,7
Juhoslovenská vinohradnícka oblasť	Modrany	100
	Marcelová	84,8
	Pavlová	35
	Sikenička	21,6
		406,1

Na pestovanie kvalitného vína je potrebná predovšetkým vhodná pôda, nadmorská výška, zrážky, teplota a slnečný svit. Najvyššie položenou vinohradníckou obcou sú Host'ovce v nadmorskej výške 350 metrov a zároveň v nich padne ročne aj najviac zrážok- 650 mm. Najnižšie položená je Marcelová vo výške 112-186 m.n.m. Najmenej zrážok 560 mm pripadá na vinohradnícku obec Pavlová a Sikenička (www.vinotop.sk).

Po zhrnutí všetkých podmienok je prostredie viníc vinárskeho závodu Topoľčianky vhodné pre pestovanie najrôznejších odrôd hrozna: Suvignon, Chardonnay, Frankovka modrá, Svätovavrinecké,...celkovo až 16 rôznych odrôd.

Čo sa týka ocenení, Château Topoľčianky dosiahlo už 21 zlatých, 63 strieborných a 30 bronzových medailí zo slovenských a svetových súťaží. Medzi absolútne najvýznamnejšie úspechy patrí zisk titulu šampión pre vína:

Šampión kategórie biele, ostatné- Pálava- slamové víno r. 2008

Šampión kategórie červené, ostatné- Frankovka modrá- ľadové r.2008

Šampión kategórie ružové- Svätovavrinecké- r.2008

Degustácia vín

Patrí k obľúbeným službám zahraničných ale aj slovenských milovníkov vína. Degustácia prebieha v dvoch miestnostiach podľa počtu osôb. Malá degustačná miestnosť s krbom je vhodná pre skupiny do 12 ľudí. Veľká degustačná miestnosť je určená skupine do 60 ľudí. Riadenou degustáciou sprevádza ľudí odborník na víno- someliér. Degustácia nezahŕňa len ochutnávku vín, ale aj osvojenie si vedomostí z vínnej kultúry a pivničného hospodárstva.

Deň otvorených pivníc

V podstate sa jedná o deň otvorených dverí. Koná sa posledné štyri roky vždy 1. Mája. Návštevníci sa môžu oboznámiť s procesom výroby vína a prezrieť si pivnice, v ktorých dozrieva. Samozrejmosťou je aj degustácia viac ako 50 druhov vín prostredníctvom vínnych pasov. Pre menších návštevníkov slúži detský kútik a prehliadka Národného žrebčína. Návštevnosť tohto podujatia má stúpajúcu tendenciu. Každoročne ho navštívi okolo deväť tisíc ľudí a v roku 2011 aj vzhľadom k nepriazni počasia ho navštívilo viac ako 10 000 návštevníkov.

Vinobranie

Tak ako to je vo väčšine "vinárskych" obcí a miest, ani v Topoľčiankach nechýbajú oslavy vinobrania. Vzhľadom k tomu, že Topoľčianky sú známe svojím vínom ďaleko, v roku 2011 sa uskutočnil len IV. ročník vinobrania. Návštevnosť každý rok stúpa a v priemere ho navštívi okolo 1000 ľudí, zväčša domáci občania.

K ostatným akciám, ktoré usporadúvajú vinárske závody patria aj ochutnávka mladých vín a výstava vín.

7 UBYTOVANIE A STRAVOVANIE

Ubytovanie v Topoľčiankach je možné v šiestich ubytovacích zariadeniach. Celková kapacita obce je 273 lôžok. Obec získava financie aj z poplatkov za prenocovanie v obci vo výške 0,33 centov na osobu za jednu noc. Pri počte prenocovaní za rok 2010-2011 obec získala 2462,46 eur a v roku 2011-2012 až 3702,27. Z týchto údajov jasne vyplýva, že počet rekreatantov sa rázne zvýšil, čo svedčí o tom, že Topoľčianky sú stále zaujímavejšími a majú čo ponúknuť.

Stravovanie je možné vo všetkých ubytovacích zariadeniach. V obci sa nachádza aj rýchle občerstvenie a dve predajne potravín.

Penzión Gazdovský hostinec

Foto 9 Penzión Gazdovský hostinec, 2011

V minulosti sa v tejto budove nachádzal pivovar. Penzión Gazdovský hostinec je situovaný v strede obce na Hlavnej ulici. Otvorený bol 1.12.2001. Je ocenený tromi hviezdami. Penzión sa skladá z dvoch častí a to z interiéru a exteriéru. Exteriér tvorí terasa s grilom, ktorá je v prevádzke v letných mesiacoch. V interiéri sa nachádza bar, reštaurácia, ubytovanie a spoločenská miestnosť. Interiér je stvorený na usporadúvanie rôznych rodinných či firemných akcií, stretnutí, osláv a životných jubileí. Vzhľadom

k tomu, že je to dedinský penzión, poskytuje ubytovanie na vysokej úrovni. K dispozícii je 6x apartmán -izba s manželskou posteľou s možnosťou prístelky a 4x dvojposteľová izba so samostatnými posteľami . Takže celková kapacita ubytovania je 26 osôb. Súčasťou každej izby je aj samostatné kúpeľňa, wc a tv prijímač. Cena ubytovania je 30eur/noc za apartmán s možnosťou prístelky 10eur/noc a izba je za 27eur/noc. Priemerná obsadenosť penziónu je 80 %.

Hotel Zámok Topoľčianky

Kaštieľ či zámok? Mnoho ľudí sa na názve tejto budovy nevie zhodnúť. V registri NKP je označený ako Kaštieľ Topoľčianky, no hotel sa nazýva Zámok Topoľčianky.

Národná kultúrna pamiatka Topoľčiansky kaštieľ je situovaná v anglickom parku. Dlhé roky predstavoval kaštieľ sídlo prezidentov, ale od konca júla 2008 v ňom bol otvorený hotel. Hotelovú časť zámku tvoria tri renesančné krídla zámku s manzardovou nadstavbou. Izby sa nachádzajú na poschodí. Ubytovanie je možné v 4 izbách typu lux, 33 dvojlôžkových izbách s možnosťou 13 prísteliek a v 3 historických apartmánoch, v ktorých sa nachádza nábytok patriaci medzi NKP. Ceny za izby sa pohybujú od 39 do 200 eur. Celková kapacita ubytovania predstavuje 93 lôžok. V zámku je možné aj priviesť si psa na izbu.

Už názov vystihuje, že ubytovanie je na vysokej úrovni s plne vybaveným sociálnym zariadením v každej izbe. V interiéri zámku sa nachádzajú spoločenské sály, turecký salón a kupolová sála určená pre spoločenské podujatia, koncerty, svadby.

Nachádzajú sa tu aj salóny s prezentačnou technikou určené predovšetkým pre firemné stretnutia a školenia. Interiér dopĺňa aj reštaurácia. V zámku sa uskutočňujú aj výstavy umeleckých diel a komorné koncerty. V nádvorí sa usporadúvajú rôzne akcie pre rekreantov, ako napríklad romantické večere pri fontáne alebo rôzne vystúpenia hudobných skupín. Návštevníci môžu využiť aj fitness služby, saunu a masáže. Služby poskytované hotelom:

- Zásnuby na zámku
- Svadba- ktorá sa odohráva v zámočkej kaplnke.
- Výročia
- Rekreačné pobyty
- Predĺžený víkend

-Výlety do okolia

Návštevnosť hotela každým rokom rastie, čo súvisí aj so širokou škálou poskytovaných služieb, ale najmä s ubytovaním na vysokej úrovni.

Tabuľka č.21

Rok	Návštevnosť
2011	2983
2010	2526
2009	2268

Penzión Hradná Stráž

Foto 10 Penzión Hradná stráž, 2011

Penzión Hradná stráž sa nachádza na začiatku Topoľčianskeho parku hneď vedľa národného žrebčína. Budova hradnej stráže bola postavená v roku 1924 na podnet vtedajšieho prvého prezidenta Československej republiky Tomáša Garriguea Masaryka. Slúžila na ubytovanie jeho vojakov- hradnej stráže. Podobne ako poľovnícky zámok, aj táto budova slúžila na istý čas ako lazaret pre ranených vojakov. O tridsať rokov neskôr v nej bola zriadená základná škola, po čase jazdecká škola a v 80 rokoch slúžila ako kasárne (www.hradnastraz.sk).

V súčasnosti predstavuje penzión na vysokej úrovni. Ubytovanie je možné v desiatich dvojlôžkových izbách a v šiestich apartmánoch bez možnosti prístelky, takže celková kapacita penziónu je 32 osôb. Apartmány sa rozdeľujú na dennú a nočnú časť. Sú špičково vybavené, pričom sú vychytané aj najmenšie detaily. V žiadnom apartmáne nechýba ani minibar, fén, riadenie teploty, tv, wifi,... Sociálne vybavenie izieb je na vysokej úrovni. V budove sa nachádza reštaurácia s kapacitou 32 miest. Reštaurácia je prepojená so salónom pre uzavretú spoločnosť. Penzión má aj klubovňu s kozubom a konferenčnú miestnosť s kapacitou 40 osôb, ktorá je vhodná najmä na firemné stretnutia, školenia, svadby,... V penzióne okrem základných služieb, akými sú konferencie, oslavy a mnohé iné ponúkajú aj špeciálne ponuky:

- Spoznávanie Topoľčianok
- Romantický pobyt
- Seminárny balík
- Valentínsky týždeň

Pre návštevníkov so športovým duchom sú pripravené dve bowlingové dráhy. Veľmi obľúbený je saunový svet, v ktorom sa nachádza fínska, parná a infra sauna a masážne sprchy. Ceny ubytovania sa pohybujú od 68 do 88 eur, pričom každý ubytovaný hosť má bezplatné raňajky a jeden vstup do saunového sveta. Obsadenosť penziónu v roku 2011 bola 9,67%.

Hotel Národný dom

Kedysi na mieste, kde dnes stojí hotel stál starý hostinec, ktorý v roku 1923 zbúrali a začali s výstavbou Národného domu. Po otvorení v roku 1924 sa v budove nachádzala jedáleň, kaviareň, pohostinstvo a kinosála, ktorej súčasťou bola aj divadelná sála. Na poschodí sa nachádzalo zopár izieb (Hudík,2010).

Dnes už je z Národného domu hotel. Nachádza sa v centre obci na Hlavnej ulici južne od žrebčína. Izby sa nachádzajú na poschodí a ubytovanie je možné v jedno, dvoj a trojlôžkových izbách a v apartmánoch. Samozrejmosťou je aj možnosť prístelky. Celková ubytovacia kapacita hotela je 50 lôžok. Každá izba je vybavená vlastným sociálnym zariadením. Na prízemí je reštaurácia s kapacitou 60 miest. Interiér na prízemí dopĺňa aj salónik s kapacitou 16 miest, kaviareň, a konferenčná miestnosť určená maximálne pre 30 osôb. Súčasťou hotela je aj fitness centrum. V letných mesiacoch je pred hotelom otvorená letná terasa so širokými markízami.

Na rozdiel od iných ubytovacích zariadení v obci, hotel Národný dom ponúka aj zapožičiavanie bicyklov pre výlety do okolia s možnosťou jazdy po pozitavských cyklotrasách. Cena za ubytovanie sa pohybuje v rozmedzí 23-48 eur. Za svoje vybavenie a služby získal hotel tri hviezdičky. Celková percentuálna obsadenosť hotela bola v roku 2010 36% a v r. 2011 20%.

Turistická ubytovňa Tatran

Ubytovňa Tatran sa nachádza na okraji obci vedľa Hostianskeho potoka. Hneď vedľa ubytovne je veľký futbalový štadión s atletickou dráhou, na ktorom sa prvý futbalový zápas odohral pred viac ako 90 rokmi. Tatran je otvorený celoročne. Ubytovanie je možné v dvojlôžkových a trojlôžkových izbách s celkovou kapacitou 60 osôb. Sociálneho vybavenia izieb je na dobrej úrovni. Každá izba má wc a kúpeľňu. Zariadenie má vlastnú kuchyňu a dve jedálne. Interiér ďalej dopĺňa salónik s kapacitou 20 ľudí. Nachádza sa tu aj fitness a športová hala, ktorá umožňuje vykonávanie rôznych športov. Exteriér tvorí letná terasa s možnosťou využitia vonkajšieho krbu alebo ohniska. Stravovanie a ubytovanie v ubytovni Tatran je najlacnejšie zo všetkých ubytovacích zariadení v obci. Napríklad cena za dvojlôžkovú izbu sa pohybuje v rozmedzí 8,60- 11,60 eur/noc. Ubytovanie kolíše od 20% do 60%. Ubytovacie služby využívajú najmä turisti a športovci.

Poľovnícky zámok

Hovorí sa mu aj malý zámok, pretože sa nachádza len kúsok od Topoľčianskeho zámku. Nachádza sa v chránenom areáli Topoľčiansky park. Postavený bol v roku 1910 na podnet arcikniežaťa Jozefa Augustína Habsburga, ktorý bol náruživým poľovníkom. Poľovnícky zámok bol navrhnutý sochárom Kolomanom Gersterom, ktorý vytvoril tento poschodový štvorec v romanticko- secesnom štýle. Ako symbol šľachty nechýbajú ani vežičky, ktoré sa nachádzajú na východnej fasáde. Arciknieža využíval zámok na ubytovanie svojich zámožných hostí, do ktorého nemali prístup žiadne pracovné návštevy. Po vypuknutí 1.svetovej vojny bol zámok využívaný ako sanatórium pre ranených vojakov. Po ukončení vojny sa stal štátnym majetkom, ktorým je až dodnes. V súčasnosti spadá pod správu lesov OZ Topoľčianky (Kunský,Šabo,Mičovský,2007).

Potom, čo sa zámok dostal pod správu lesov bol kompletne zrekonštruovaný, aby mohol poskytovať komfortné ubytovanie pre jeho náročných hostí. Interiér zámku vyzdobujú obrazy s poľovníckou tematikou maliara Karola Šovánku, plastiky Alojza Stróbla, množstvo poľovníckych trofejí a nábytok, ktorý je všetok až na zopár výnimiek postavený z parožia ulovenej zveri. Návštevníkov poľovníckeho zámku predstavujú najmä zahraniční poľovníci, ktorí prichádzajú z rôznych krajín za účelom lovu trofejnej zveri vo zverniciach štátnych lesov.

Poľovnícky zámok je otvorený celoročne. Celková kapacita poľovníckeho zámku je 12 miest, ktorú tvoria dva dvojlôžkové apartmány a dve štvorlôžkové izby. Každá z izieb je luxusne vybavená. Z hľadiska celkového sociálneho vybavenia zámku nič nechýba. V zámku sa nachádza aj jedáleň s kapacitou 42 miest. Jedáleň býva využívaná aj bez ubytovania pri väčších udalostiach, ale aj pri rôznych spoločenských akciách, najmä lesov SR. Nachádza sa v ňom aj salónik s kapacitou 16 miest.

Obsadenosť zámku je malá, čo súvisí s vysokou konkurenciou ubytovania v okolí, ale aj najvyššou cenou ubytovania v Topoľčiankach, ktorá sa pohybuje od 95 do 115 eur na osobu/noc. Zámok býva ročne prenajatý asi na 30 dní, takže ho navštívi okolo 100 až 150 návštevníkov, väčšinou poľovníkov.

Tri mimoriadne vzácne sochy Alojza Stróbla, ktoré vlastní LESY SR, š.p. sa nachádzajú aj okolo malého zámku v parku. Sú to:

Zhasínajúci jeleň (1900)

Ranený diviak so psom (1902)

Medveď s muflónom (1909) – táto socha je len duplikát. Originál sa nachádza vo vnútri poľovníckeho zámku.

Všetky tri sochy sú zaradené v registri Národných kultúrnych pamiatok.

Foto 11 Poľovnícky zámok,2011 Foto 12 Ranený diviak,2011 Foto 13 Zhasínajúci jeleň,2011

8 SWOT ANALÝZA

Swot analýza predstavuje metódu hodnotenia silných a slabých stránok, ako aj príležitostí a ohrození v obci Topoľčianky.

Silné stránky obce Topoľčianky	Slabé stránky obce Topoľčianky
<ul style="list-style-type: none"> -Výhodná geografická poloha- obec je obkolesená pohoriami a lesmi -Dobrá dopravná prístupnosť -7 km vzdialenosť od cesty I. triedy č. E571 Bratislava – Banská Bystrica -Úplná plynofikácia a elektrifikácia -Veľká ponuka pre výber z ubytovacích zariadení -Množstvo kultúrnych podujatí -Lekárska starostlivosť -Športové vyžitie- futbal, cyklistika, dostihy, turistika, bowling, rybolov, poľovníctvo -Národný žrebčín- jediný svojho druhu v SR -Množstvo historických objektov zaradených do zoznamu nehnuteľných NKP -CHA Topoľčiansky park -Pútnické miesto -Kriminalita na nízkej úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> -Niektoré chodníky, zastávka a centrum obce v katastrofálnom stave -Drahé ubytovanie -Chýba informačné centrum -Málo využitie prírodné bohatstvo -Vysoká nezamestnanosť -Množstvo budov v zlom stave(zhorená stajňa a rozbité skleníky v parku,...) -Niektoré športové ihriská v nevyhovujúcom stave - Žiadne chaty -Neexistuje dokument typu Múses -Chýba domov dôchodcov a sociálnych služieb

Príležitosti pre obec Topoľčianky	Ohrozenia pre obec Topoľčianky
<ul style="list-style-type: none"> -Väčšia propagácia niektorých pamiatok -Viac cyklotrás končiacich v Topoľčiankach -Využitie geotermálneho prameňa -Projekt náučného chodníka zahŕňajúci sakrálne objekty v obci -Zlepšiť ubytovanie a služby niektorých zariadení -Projekt so zameraním na využitie lesa- napr.: škola v prírode -Väčšia propaganda výrobkov v zahraničí -Vznik nových služieb 	<ul style="list-style-type: none"> -Nákladná doprava -Financie obce nepostačujú na skrášlenie a jediná možnosť je čerpanie prostriedkov z fondov EU -Nedostatočné protipovodňové opatrenia -Vojenský útvar -Nevznikajú nové pracovné miesta –žiadny prílev investorov

Zo swot analýzy jasne vyplýva, že obec má veľa silných stránok. Treba však podotknúť, že slabých je menej, ale vzhľadom k tomu že Topoľčianky sú často navštevované turistami, sú tieto slabé stránky dosť významné a mali by sa odstrániť.

ZÁVER

Slovensko je jednou z mála krajín, ktorá sa môže pýšiť veľmi dobrými prírodnými podmienkami a taktiež aj dlhou históriou a množstvom pamiatok a aj napriek takémuto bohatstvu to stále nie je dostatočne docenené a využívané.

Cestovný ruch na Slovensku sa za posledných dvadsať rokov rozvíja veľmi pomaly. Súvisí to najmä s nedostatočnou propagáciou v zahraničí a samozrejme aj s financiami, ktoré by umožnili jednotlivým regiónom zvýrazniť sa. Problémom je aj to, že mnohí zahraniční turisti z „vyspelých štátov“ Slovensko stále zaraďujú k východu a mnohí ani nevedia kde sa rozprestiera, ba dokonca sa nájdu aj taký, ktorý netuší že existuje nejaký štát Slovenská republika. Avšak je veľa zahraničných turistov, ktorý na túto krajinu nedajú dopustiť a vracajú sa pravidelne. Slovensko je najviac navštevované obyvateľmi zo susedných štátov- z Česka, Rakúska, Maďarska a Poľska.

Topoľčianky patria medzi jednu z najnavštevovanejších obcí v Nitrianskom turistickom regióne. Je to jeden z mála príkladov, kde je dostatočne využitý potenciál krajiny pre rekreačné účely. Hoci sú Topoľčianky iba dedinou, ponúkajú oveľa viac krásnych pamiatok a prírodu ako väčšina veľkých miest.

Návštevnosť v Topoľčiankach je vysoká najmä kvôli rozsiahlej škále ponúk z hľadiska možností rekreácie. Najviac návštevníkov uprednostňuje krátkodobú návštevu- jeden deň alebo víkendy. Dlhodobejšie návštevy súvisia najmä so športovými súťažami odohrávajúcimi sa v priebehu viacerých dní.

Dalo by sa povedať, že základ turizmu v obci vytvára práve Národný žrebčín. Je to z dôvodu, že je jediným svojho druhu v SR. Takisto aj Topoľčiansky kaštieľ, Mariánska púť a vinohradníctvo zabezpečujú nadpriemernú návštevnosť obce. Ročne ju navštívi okolo 80 000 rekreantov.

Táto práca ponúka pohľad na pozitívne aj negatívne stránky rekreačného potenciálu obce Topoľčianky.

Hlavným cieľom práce bolo zhodnotenie možností rekreácie na reálnej a teoretickej úrovni. Dá sa povedať, že obec ponúka mnoho možností na rekreáciu pre najrôznejšie vekové skupiny rekreantov a taktiež aj služby a ubytovanie sú z celkového hľadiska na dobrej úrovni. Avšak vždy sa nájde niečo negatívne, čo sa dá ešte zlepšiť.

Na záver by som odporučil všetkým ľuďom, ktorý majú radi krásne prostredie, aby navštívili Topoľčianky. Dúfam, že moja bakalárska práca bude prínosom pre okolie.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- Bellmann, H. 2008. Veľký atlas živočíchov. Bratislava: Ikar, 2008. 205 s. ISBN 978-80-551-1879-6.
- Čepček, Š. 1983. Topoľčianky, Tatran, 1983. 168 s.
- Čerman, R. a kol. 2007. Zemepisný atlas Slovenská republika. MAPA Slovakia Plus, s.r.o., 2007. 96 s. ISBN 80-8067-138-9.
- Gregor, D., Horný, M. 2011. 90 Národný žrebčín Topoľčianky, Opava CZ, 2011. 95 s. ISBN 978-80-904692-4-2.
- Gressner, J., Hučko, V. 1996. Národný žrebčín Topoľčianky, Bratislava: Cicero, 1996. 107 s.
- Harvančík, S., Siklienka, R. 2011. Živočích, Bratislava: Dajama, 2011. 128 s. ISBN 978-80-8136-001-5.
- Hudík, P. 2010. Topoľčianky, Bratislava: Sprint dva, 2010. 208 s. ISBN 978-80-89393-27-5.
- Kremer, B.P. 2003. Stromy, Bratislava: Ikar, 2003. 286 s. ISBN 80-7118-553-1.
- Križanová, E., Puškárová, B. 1990. Hrady, zámky a kaštiele na Slovensku, Bratislava: Šport, 1990. 240 s.
- Kunský, M. – Šabo, J. – Mičovský, J. 2007. Významné lesnícke miesto Topoľčianky, Banská Bystrica: LESY SR,š.p., 2007. 21 s.
- Pisoň, Š. 1983. Hrady, zámky a kaštiele na Slovensku, Osveta, 1983. 456 s.
- Rakovský, Š., Vodrážka, J. 1971. Topoľčianky, Slavín, 1971. 97 s.
- Rakovský, Š. a kol. 1969. Zlaté Moravce a okolie, Slavín, 1969. 184 s.
- Rosinová, H. – Košťál, J. – Jahn, J. 2005. Náučný chodník Zoborské vrchy sprievodca, SAZAN Ponitrie, 2005. 56 s. ISBN 80-969343-8-4.
- Steinhübel, G. 1990. Slovenské parky a záhrady, Osveta š.p., 1990. 144 s. ISBN 80-217-0158-7.
- Šabo, J. 2011. 90 rokov Štátnych lesov v Topoľčiankach, Dansta, 2011. 141 s. ISBN 978-80-970784-9-2.
- http://www.hradnastraz.sk/?page_id=678 (18.2.2012)
- <http://www.lesy.sk/showdoc.do?docid=175&id=5> (2.5.2011)
- <http://www.qgis.org> (4.10.2010)

<http://sk.nztopolcianky.sk/index.php/sk/polnohospodarska-vyroba.html> (23.12.2011)

http://www.topolcianky.sk/pdf/noviny/2011/1_2011.pdf (15.10.2011)

<http://uzemia.enviroportal.sk/main/detail/cislo/981> (4.2.2012)

<http://www.vinotop.sk/pages/sk/profil/tradicia.php> (10.2.2012)

<http://www.vinotop.sk/pages/sk/vinice.php> (10.2.2012)

http://sk.wikipedia.org/wiki/Hostiansky_potok (6.5.2011)

Chládek, L. 2009: Požitavské cyklotrasy-úvod

http://www.zitava.sk/zitava/zitava.php?page_id=udalosti_pozitavske_cyklotrasy1
(18.2.2012)